

İstanbul Balık Halinde 1998–2007 Yılları Arasında İşlem Gören Türler Üzerine Bir Değerlendirme

*Naciye Erdoğan Sağlam¹, Okan Akyol², Tevfik Ceyhan²

¹Ordu Üniversitesi Deniz Bilimleri Fakültesi, Fatsa, Ordu, Türkiye
²Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi, 35100 Bornova, İzmir, Türkiye
*E mail: nerdogan@odu.edu.tr

Abstract: *An evaluation on the species, marketing in Istanbul fish market between 1998 and 2007.* This study reports that the annual amounts and diversity of the species, marketing in Istanbul wholesale fish market between 1998 and 2007. However, the results compared with both old reports (1909-1923 and 1996-1997) of Istanbul and the other great fish markets, such as Izmir and Çanakkale. More than 93 species were recorded in the market. The greatest amounts of fish species in Istanbul fish market were anchovy (43.5%), horse-mackerel (17%), bonito (11.4%), bluefish (9%), cultured seabream-sea bass (3.7%), whiting (3.3%) and sardine (1.5%), respectively. The mean sell amount between 1998 and 2007 was found as 33678 mt ± 2458.

Key Words: Istanbul, Fish market, Marketing.

Özet: Bu çalışma, 1998–2007 yılları arasında İstanbul balık halinde pazarlanan yıllık miktar ve tür çeşitliliğini rapor etmektedir. Bununla birlikte, sonuçlar hem İstanbul balık halinin eski dönem (1909–1923 ve 1996–1997) raporları hem de İzmir ve Çanakkale gibi diğer büyük balık halleriyle karşılaştırılmıştır. Halde, 93'ten fazla tür kaydedilmiştir. İstanbul balık halinde en büyük miktarda işlem gören balıklar sırasıyla hamsi (%43,5), istavrit (%17), palamut (%11,4), lüfer (%9), kültür çipura-levrek (%3,7), mezgit (%3,3) ve sardalye (%1,5)'dir. 1998–2007 arasında ortalama satış miktarı 33678 ton ± 2458 olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İstanbul, Balık hali, Pazarlama.

Giriş

Yaklaşık 12 milyon nüfusuyla yalnızca Türkiye'nin değil, dünyanın en büyük kentleri arasında sayılan İstanbul, bu yoğun nüfusunun gıda ihtiyacını karşılamada diğer toptancı halleri yanında, doğal olarak Türkiye'nin en büyük balık halini de bünyesinde bulundurmaktadır.

İstanbul'un balık piyasası geçmişinin çok eski yıllara dayandığını, aynı zamanda İstanbul balık hali eski müdürü olan Deveciyan'ın ilk basımı Osmanlıca olan 1915 tarihli "Balık ve Balıkçılık" eserinden anlamak mümkündür (Deveciyan 1926). Şüphesiz, boğazdaki balıkçılığa dair daha eski eserler de mevcuttur. Akççek (1998), çeşitli eski kaynaklardan derlediği bir çalışmada, Fatih Sultan Mehmet'in sarayında 1473 yılında, her gün ne olursa olsun on akçelik balık, dört akçelik istiridye, üç akçelik karides yenmesinin adetten olduğunu ve sultanın pıyazlı balığı çok sevdiğini ifade etmiştir.

Eskiden İstanbul'da iki balık pazarı vardı. Biri Eminönü'ndeki balıkhanenin çevresinde, diğeri ise Beyoğlu'nda Galatasaray'ın hemen gerisindeydi. Eminönü'ndeki balıkthane 17 Kasım 1902'de büyük bir merasimle açılmış, 1957 yılında ise yıkılarak, yeri Eminönü meydanına dâhil edilmiştir. Balıkhanenin istiklalini müteakip, bu faaliyetlerin aksatılmamasını teminen önce meyve ve sebze hali yanındaki eski bir binaya taşınan ve sonra belediyece yeniden inşa ve tanzim ettirilen hal, Azapkapı'daki mahalde 20.10.1964 tarihinden itibaren faaliyete geçmiştir. Bu balıkthane 3000 m²lik bir sahayı kapsamaktaydı ve balıkthane

idaresine ait bürolar, balıkçı kooperatiflerine, balıkçılar cemiyetine, balık komisyoncularına ve balık esnafı derneğine ayrı ayrı yer tahsis edilmişti. Bugün İstanbul'un en ünlü balık pazarı Sultan Abdülaziz zamanında kurulan, İstiklal Caddesi Sahne Sokağında bulunan Beyoğlu balık pazarıdır. Kıdem ve önem olarak Köyişi Caddesi'ndeki Beşiktaş balık pazarı, Beyoğlu balık pazarının hemen ardından gelir. Kumkapı, İstinye ve Sarıyer'de kurulmuş önemli balık pazarları bulunur. İstanbul balıkthane müdürü Karakin Deveciyan, İstanbul balıkhanesine o yıllarda her gün 80 çeşide yakın balık geldiğini bildirmiştir (Dozbay 1970, Akççek 1998).

Baysal (1971), İstanbul balıkhanesinin döner sermaye ile idare edildiğini, balıkhanenin Av Vergileri Müdürlüğü'nün idaresinde iken balık müstahsilleri, kabzımallar ve balık satıcıları arasında cereyan eden işlemlerden %12 oranında bir av vergisi alındığını; ancak bunun 1950 tarih 569 sayılı yasayla kaldırılmasıyla 1580 sayılı Belediye Kanunu'na göre, 1/4/1950'den itibaren belediye tarafından idare edilmekte olduğunu ifade etmiştir. İstanbul balıkhanesi ilki 1925 ve sonra da 1936 ve 1946 yılları bütçelerine konulmak üzere çoğaltılan ve 60.000 TL'na yükselen döner sermayesi ile (5639 sayılı kanunun 2. maddesi 2. fıkrası ile) belediyeye devredilmiştir. Bu devretmeden sonra nakdi teminat ve kefalet karşılığında tuzlayıcı esnafa ve taze balık satıcılarına 48 saatlik kredilerle satışlar -önceden olduğu gibi- yapılmış ve bu kredili satışlar bir yılın sonunda balıkthane idaresince kaldırılmıştır.

Eminönü'nden sonraki yıllarda ise, sırasıyla Unkapanı (1955–1965), Azapkapı (1965–1983) ve son olarak 29 Eylül

1983'te Kumkapı'ya taşınan balık hali 1350 m² lik kapalı alana kurulmuştur. Yapımı sırasında Almanya'ya gidilerek modern bir balık hali oluşturmak için projeler hazırlanmışsa da bunlar istenilen düzeyde uygulanamamıştır. Kumkapı Balık Hali'nin yapımında deniz kısmen doldurularak daha geniş bir alan elde edilmiştir (E. Balin, kişisel görüşme).

İstanbul balık halinin Türkiye balık pazarındaki önemine karşın, hal üzerine az sayıda araştırma bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi, 1900'lerin başında İstanbul balıkhanesi müdürlüğü görevini sürdüren Deveciyan (1926)'ın, Türkiye balıkları ve av araçlarını da tanıttığı, ayrıca balık hallerine giren balık miktarlarını karşılaştırdığı kapsamlı eseridir. Baysal (1971) ise, balık hallerinin ekonomik ve yasal çalışma prensiplerini derlemiştir. Daha sonra uzun bir boşluk döneminin ardından, İstanbul balık halinde 1996–1997 yıllarında pazarlanan balıklar üzerine bir çalışmaya rastlanmaktadır (Timur ve Doğan 1999). Son olarak, Avrupa ve Türkiye'deki bazı önemli balık hallerinin fiziksel koşullarının yasalarla uyumunun karşılaştırmalı olarak yapıldığı bir çalışmada, İstanbul balık hali de incelenmiştir (Mol ve Sağlam 2004). İstanbul balık hali dışında, önemli balık hallerinden Çanakkale ve İzmir için de ayrıca yapılmış iki çalışma bulunmaktadır (Tekinay vd. 2002, Akyol ve Perçin 2005).

Bu çalışmada, Türkiye'nin en büyük balık hali olan İstanbul balık halinin son on yılı (1998–2007) incelenerek, işlem gören türlerin bir listesinin oluşturulması ve halde, en çok pazarlanan balıkların geçmişten günümüze bir karşılaştırmasının yapılması amaçlanmıştır.

Materyal ve Yöntem

Bu çalışma, İstanbul balık halinin daha önce incelenmiş (Timur ve Doğan 1999) olan 1996–1997 yıllarına ait verilerinden sonraki son on yıllık (1998–2007) pazarlanan tür ve miktarlarını kapsamaktadır. İlgili yıllara ait tüm veriler İstanbul balık hali istatistik şubesinden temin edilmiştir. Bu verilerin derlenmesinde ve tür listelerinin hazırlanmasında, miktarca az önemde olan ve yöresel ya da yanlış isimlendirmeler nedeniyle saptanamayan birkaç tür göz ardı edilmiştir. Bununla birlikte, kolorit-kolyoz; kıraça-istavrit-yandros; vanoz-palamut-torik ya da çınakop-lüfer-kofana gibi boyut farkı gözetilen çeşitli balıklar ile barbun-tekir; kültür çipura-levrek; yerli ve ithal uskumru birleştirilerek değerlendirilmiştir.

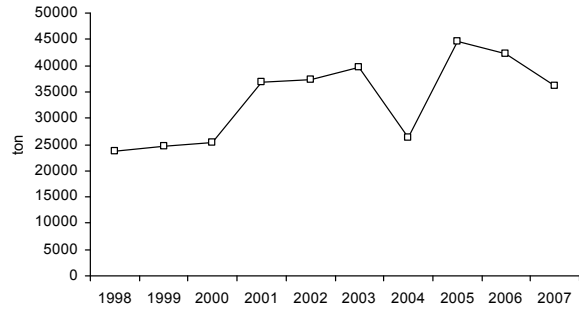
Bulgular

İstanbul-Kumkapı balık halinde satışlar açık arttırma usulü ile saat 04.00'de başlamakta, en geç 11.00 civarında sona ermektedir. Kapalı alan içerisinde gerçekleşen mezatta, ürün ve fiyatı ışıklı tabelalara yansıtılmaktadır. Halin güney tarafı denize açılmaktadır ve gırgırlar dâhil her boyutta tekne bu rihtime yanaşır, ürününü merkez hale en kısa yoldan indirebilmektedir. Bunun yanında diğer illerden gelen pek çok

ürün de karayolu ile hale ulaştırılmaktadır.

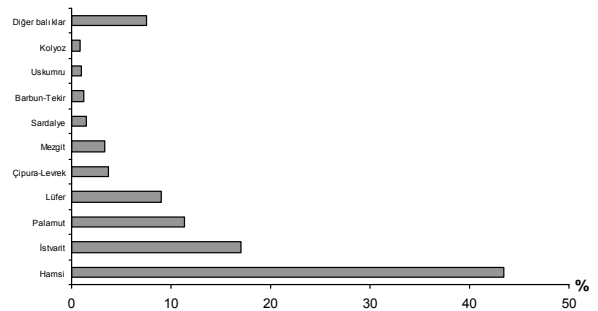
Tutulan kayıtlara göre, halde dönemine göre 72 tür deniz, 7 tür tatlı su balığı ile 14 tür omurgasızdan oluşan en az 93 tür işlem görmektedir (Tablo 1).

Elde edilen istatistiklere göre, 1998–2007 yılları arasında hale omurgasızlar, donmuş ve ithal olanlar dâhil yıllık en az 23799 ton (1998); en çok 44596 ton (2005) ürün girmiştir. Tüm yılların ortalaması ise 33678 ton \pm 2458 olarak hesaplanmıştır. Yıllara göre ürün dalgalanması Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Yıllar göre İstanbul balık haline giren ürün miktarları

İstanbul-Kumkapı balık halinde satış miktarlarına göre en çok işlem gören on tür sırasıyla; hamsi (%43,5), istavrit (%17), palamut (%11,4), lüfer (%9), kültür çipura-levrek (%3,7), mezgit (%3,3), sardalye (%1,5), barbun-tekir (%1,2), uskumru (%1) ve kolyoz (%0,9)'dur (Tablo 2; Şekil 2).

Şekil 2. İstanbul balık halinde en çok işlem gören on türün on yıllık (1998–2007) toplamlarına bağlı satış oranları.

Tartışma ve Sonuç

Türkiye'nin en büyük balık hali olan İstanbul-Kumkapı balık halinde, yıllık ortalama 33678 ton \pm 2458 ürün işlem görmektedir. Türkiye'nin ikinci büyük balık hali olan İzmir'in ortalaması 4258 ton \pm 707; Ankara'nın 3822 ton \pm 272; Samsun'un 2567 ton \pm 854; Trabzon'un 694 ton \pm 133 ve Çanakkale'nin 264 ton \pm 43'dur (Tekinay vd. 2002, Akyol ve Perçin 2005).

Tablo 1. İstanbul balık halinde işlem gören türler.

Türler	Türkçe Adı	Türler	Türkçe Adı
DENİZ BALIKLARI			
<i>Acipenser</i> spp.	Mersin	DENİZ BALIKLARI (devamı)	Kolyoz
<i>Alectis alexandrinus</i> (Geoffroy St.Hilaire,1817)	İskender	<i>Scomber japonicus</i> Houttuyn,1782	Uskumru
<i>Alosa fallax nilotica</i> (Lacepede,1803)	Tirsi	<i>Scomber scombrus</i> L.,1758	Lipsoz
<i>Anguilla anguilla</i> (L.,1758)	Yılanbalığı	<i>Scorpaena porcus</i> L.,1758	İskorpit
<i>Argyrosomus regius</i> (Asso,1801)	Sarıağız (kötek)	<i>S. scrofa</i> L.,1758	Dil
<i>Auxis rochei</i> (Risso,1810)	Tombik	<i>Solea vulgaris</i> Quensel,1806	Çipura
<i>Atherina boyeri</i> Risso,1810	Gümüş	<i>Sparus aurata</i> L.,1758	İzmarit (melana)
<i>Belone belone</i> (L.,1761)	Zargana	<i>Spicara maena</i> (L.,1758)	İskarmoz (turna)
<i>Boops boops</i> (L.,1758)	Kupes	<i>Sphyaena sphyraena</i> (L.,1758)	Çaça
<i>Campogramma glaycos</i> (Lacepede,1801)	Çıplak	<i>Sprattus sprattus</i> (L.,1758)	Keler
<i>Conger conger</i> L.,1758	Migri	<i>Squatina squatina</i> (L.,1758)	Zargan (marlin)
<i>Coryphaena hippurus</i> L.,1758	Lambuka (papağan)	<i>Tetrapturus belone</i> Rafinesque,1810	Orkinos
<i>Dentex dentex</i> (L.,1758)	Sinarit	<i>Thunnus thynnus</i> (L.,1758)	Çatalkuyruk (yaladerma)
<i>D. macrophthalmus</i> (Bloch,1791)	Patlakgöz mercan	<i>Trachinotus ovatus</i> (L.,1758)	Trakonya
<i>Dicentrarchus labrax</i> (L.,1758)	Levrek	<i>Trachinus draco</i> L.,1758	Sarıkuyruk istavrit
<i>Diplodus annularis</i> (L.,1758)	İsparoz	<i>Trachurus mediterraneus</i> (Steindachner,1868)	
<i>D. vulgaris</i> (Geoffroy St.Hilaire,1817)	Karagöz	<i>T. trachurus</i> (L.,1758)	Karagöz istavrit
<i>Engraulis encrasicolus</i> (L.,1758)	Hamsi	<i>Trigla lucerna</i> L.,1758	Kırlangıç
<i>Epinephelus aeneus</i> (Geoffroy St.Hilaire,1817)	Lahos	<i>T. lyra</i> L.,1758	Öksüz
<i>E. marginatus</i> (Lowe,1834)	Orfoz	<i>Triglaporus lastoviza</i> Brünnich,1768	Mazak
<i>Euthymnus alleletteratus</i> (Rafinesque,1810)	Yazılı orkinos	<i>Trisopterus minutus capelanus</i> Svetovidov,1973	Tavuk
<i>Gaidropsarus mediterraneus</i> (L.,1758)	Gelincik	<i>Umbrina cirrosa</i> (L.,1758)	Minekop
<i>Gobius niger</i> L.,1758	Kayabalığı	<i>Xiphias gladius</i> L.,1758	Kılıç
<i>Lithognathus mormyrus</i> (L.,1758)	Mırmır	<i>Zeus faber</i> L.,1758	Dülger
<i>Lophius piscatorius</i> L.,1758	Fener balığı	TATLI SU BALIKLARI	
<i>Merlangius merlangus euxinus</i> (Nordmann, 1840)	Mezgit	<i>Abramis brama</i> (L.,1758)	Çapak
<i>Merluccius merluccius</i> (L.,1758)	Bakalyaro (mırlan)	<i>Cyprinus carpio</i> L.,1758	Sazan
<i>Microchirus</i> spp.	Yaban dili	<i>Esox lucius</i> L.,1758	Turna
<i>Mugil</i> spp.	Kefal	<i>Oncorhynchus mykiss</i> (Walbaum,1792)	Alabalık
<i>Mullus barbatus</i> L.,1758	Barbunya	<i>Scardinius erythrophthalmus</i> (L.,1758)	Kızılkanat
<i>M. surmuletus</i> L.,1758	Tekir	<i>Silurus glanis</i> L.,1758	Yayın
<i>Mustelus mustelus</i> (L.,1758)	Adi köpekbalığı	<i>Stizostedion lucioperca</i> (L.,1758)	Sudak
<i>Oblada melanura</i> (L.,1758)	Melanur	OMURGASIZLAR	
<i>Ophidion rochei</i> Müler,1845	Kayış	Eklembacaklılar	
<i>P. erythrinus</i> (L.,1758)	Kırma mercan	<i>Aristeomorpha foliacea</i> (Risso,1827)	Karides
<i>Pagrus pagrus</i> L.,1758)	Fangri	<i>Cancer pagurus</i> L.,1758	Yengeç
<i>Platichthys flesus luscus</i> (Palas,1811)	Dere pisisi	<i>Eriphia verrucosa</i> Forskall,1755	Pavurya
<i>Pomatotus saltatrix</i> (L.,1766)	Lüfer	<i>Homarus gammarus</i> L.,1758	İstakoz
<i>Scophthalmus maeoticus</i> (Palas,1811)	Kalkan	<i>Nephrops norvegicus</i> (L.,1758)	Norveç istakozu
<i>Puntazzo puntazzo</i> (Cetti,1777)	Sivriburun karagöz	<i>Palinurus elephas</i> (Fabricius, 1787)	Böcek
<i>Raja clavata</i> L.,1758	Vatoz	<i>Parapenaeus longirostris</i> Lucas,1846	Çimçim
<i>Salmo salar</i> L.,1758	Atlantik salmon	<i>Penaeus kerathurus</i> (Forskall,1775)	Karides
<i>Salmo trutta labrax</i> Pallas,1811	Denizalası	Kafadanbacaklılar	
<i>Sarda sarda</i> (Bloch,1793)	Palamut	<i>Illex coindetii</i> (Verany,1839)	Deli kalamar
<i>Sardina pilchardus</i> (Walbaum,1792)	Sardalye	<i>Loligo vulgaris</i> Lamarck,1798	Kalamar
<i>Sarpa salpa</i> (L.,1758)	Sarpa	<i>Octopus vulgaris</i> Cuvier,1797	Ahtapot
<i>Seriola dumerili</i> (Risso,1810)	Sarıkuyruk	<i>Sepia officinalis</i> L.,1758	Mürekkap balığı
<i>Serranus cabrilla</i> (L.,1758)	Hani	Kabuklular	
<i>Sciaena umbra</i> L.,1758	Eşkına	<i>Mytilus galloprovincialis</i> (Lamarck,1819)	Midye
		<i>Ostrea edulis</i> L.,1758	İstiridye

İstanbul balık haline yılda en az 93 türün girdiği saptanmıştır. Burada “en az” ifadesi, kefal, yaban dili, mersin, gibi bazı balıkların türlerine ayrılmadan tek bir tür gibi verilmesiyle ve yöresel isimlendirmeler nedeniyle tanımlanamamış birkaç türün bulunmasıyla ilgilidir. Timur ve Doğan (1999), İstanbul balık halinde 1996–1997 döneminde 73 tür, Akyol ve Perçin (2005) İzmir balık halinde 60 tür, Tekinay vd. (2002) Çanakkale balık halinde 55 tür tanımlamışlardır. Deveciyan (1926), 1909–1923 yılları

arasında İstanbul balık halinde işlem gören tür sayısını 55’i deniz balığı, 9’u tatlı su balığı, 3’ü kafadanbacaklı, 5’i eklembacaklı ve 5’i de çift kabuklu yumuşakça olmak üzere toplam 77 adet olarak listelemiştir. Ancak burada da kefaller, mersin balıkları, lapina, tırpanagiller, köpekbalıkları türlerine ayrılmadığı için şüphesiz tür sayısı bunun üzerindedir. Eski İstanbul balıkhaneye kayıtlarında yer alan ve son yıllarda işlem görmeyen bazı türler ise istrongiloz (*Smaris vulgaris*), tırpana (*Raja batis*), kurbağa balığı (*Uranoscopus scaber*), kıkla (*Labrus maculatus*), lapina (*Labrus* spp.), çamoka (*Atherina*

Tablo 2. İstanbul balık halinde en çok işlem gören on türün satış miktarları (ton) ve ortalamaları.

Yıl	Hamsi	İstavrit	Palamut	Lüfer	Çipura-Levrek	Mezgit	Sardalye	Barbun-Tekir	Uskumru	Kolyoz	Diğer balıklar
1998	8509	1529	5268	1491	528	754	897	259	127	438	3535
1999	13229	2833	531	800	680	1657	891	521	289	318	2450
2000	11181	5202	1132	865	784	1108	721	402	588	340	2591
2001	15576	5509	4144	6098	801	1050	389	294	356	304	1912
2002	17087	10220	1293	3748	574	1021	188	407	148	103	1957
2003	19838	7276	4932	2461	690	809	340	350	291	199	1706
2004	10044	6353	790	2085	1049	553	463	336	205	348	2522
2005	11877	5513	14484	6240	1422	801	518	436	49	238	2572
2006	20147	4223	4639	4046	2480	1347	400	482	516	273	2765
2007	16214	7205	547	1936	3297	1956	246	630	347	297	2816
Σ	143702	55863	37760	29770	12305	11056	5053	4117	2916	2858	24826
Min.	8509	1529	531	800	528	553	188	259	49	103	1706
Mak.	20147	10220	14484	6240	3297	1956	897	630	588	438	3535
Ort.	14370	5586	3776	2977	1231	1106	505	412	292	286	2483
± SH	1214	735	1278	600	280	131	76	34	51	27	160

hepsetus), sarıgöz (*Sargus vulgaris*), bıyıklı balık (*Barbus barbus*), tatlısu kayası (*Tinca tinca*), tatlı su kefalı (*Leisciscus cephalus*), kerevit (*Astacus leptodactylus*), tarak (*Pecten spp.*), pına (*Pinna nobilis*) ve akivades (*Tapes decussatus*)'tir.

1998–2007 yılları arasında İstanbul balık halinde en çok işlem gören türler sırasıyla; hamsi (%43,5), istavrit (%17), palamut (%11,4), lüfer (%9), kültür çipura-levrek (%3,7), mezgit (%3,3), sardalye (%1,5), barbun-tekir (%1,2), uskumru (%1) ve kolyoz (%0,9)'tur. Timur ve Doğan (1999), halde 1996–1997 döneminde en çok pazarlanan ürünleri sırasıyla; hamsi (%50), istavrit (%19), palamut (%11), mezgit (%11) ve sardalye (%9) olarak bildirmiştir. Burada sıralama benzer sonuçlar vermekle birlikte, mezgit ve sardalye oranında ciddi bir düşüş söz konusuken, lüferde ise bir artış göze çarpmaktadır. Deveciyan (1926)'ın bildirdiği 1909–1923 dönemi toplamında ise ilk sırayı midye-pına-akivades (%36) oluştururken, onu palamut (%24), ıstiridy-tarak (%15), uskumru-çiroz (%10), hamsi-çaça (%3) ve istavrit-izmarit (%3) izlemektedir. Eski İstanbul balıkhanesinin satışlarının %50'sinden fazlasını oluşturan çift kabuklu yumuşakçaların günümüzde neredeyse bitme noktasına gelmesinin nedeni, aşırı avcılık ve kirlenmeye bağlanabilir. İzmir balık halinde ise 2001 yılında tespit edilen ilk beş tür sırasıyla sardalye (%35), hamsi (%26), kupes (%6), istavrit (%4) ve barbun (%4)'dur (Akyol ve Perçin 2005). Çanakkale'de 1996–2001 yılları arasındaki sıralama ise, sardalye, hamsi, lüfer, palamut ve kupes şeklindedir (Tekinay vd. 2002). İki boğaz kenti ile İzmir balıkhanelerinde ön plana çıkan balıklar birbirleriyle benzerlik göstermekle birlikte, sıralamaları oldukça değişkendir. Burada, Ege Denizi'nin sardalyesi İzmir ve Çanakkale'de ön plana çıkarken, hem Karadeniz hem de Marmara'ya kıyısı olan İstanbul'da hamsi, istavrit, palamut ve lüferin ön plana çıkması doğaldır.

Sonuçta, İstanbul balık hali özelinde incelenen ve satışı artan, azalan, kaybolan ya da yeni eklenen türlerin tarihsel perspektifte değerlendirildikleri bu çalışmanın, gelecekte de devam etmesi ve diğer tüm büyük balık halleriyle birlikte yalnızca tür-miktar olarak değil, ekonomik, sosyal ve kültürel olarak da izlenmesinde yarar vardır.

Teşekkür

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde desteklerini gördüğümüz, İstanbul Balık Müstahsilleri Derneği Başkanı Abdullah Denizler'e, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kumkapı Balık Hali Müdürlüğü, Müdür Yardımcısı Efraim Balin'e, İnsan Kaynakları ve Yazı İşleri Şefliğinden Ramazan Gökdaş'a teşekkürlerimizi sunarız.

Kaynakça

- Akçipek, E. 1998. Fishes, fish markets and fish sellers of old İstanbul (in Turkish). Doğu Anadolu Bölgesi III. Ulusal Su Ürünleri Sempozyumu, 10–12 Haziran, Erzurum. s. 139–144.
- Akyol, O. and F. Perçin. 2005. An investigation on fishes, marketing in İzmir fish market between 1993 and 2004 (in Turkish). E.Ü. Su Ürünleri Dergisi, 22(1–2):125–128.
- Baysal, K. 1971. An Economic Scrutinize of Turkish Fishery (in Turkish). Balık ve Balıkçılık Dergisi, Et ve Balık Kurumu Genel Md. Yayınları, Cilt 18(5):13–20.
- Deveciyan, K. 1926. Peche et Pecheries en Turquie, (in French). Çeviren: Erol Üyepazarcı, Aras Yayıncılık, 2. Baskı, Nisan 2006, İstanbul, 574 s.
- Dozday, K. 1970. İstanbul fish markets (in Turkish). Balık ve Balıkçılık Dergisi, 18(3):1–1.
- Mol, S. and Ö.E. Sağlam. 2004. Investigating seafood marketing conditions in some important Turkish seafood markets with European countries. Tr. Journal of Fisheries and Aquatic Sciences, 4:65–70.
- Tekinay, A.A., M. Alpaslan, Ö. Özden, P. Akyüz and D. Güroy. 2002. A comparison between the records of Çanakkale fish market and fisheries production of Çanakkale region from 1996 to 2001 (in Turkish). E.Ü. Su Ürünleri Dergisi, 19(3–4):455–463.
- Timur, M. and K. Doğan. 1999. İstanbul (Turkey) fish auction hall and marketing (in Turkish). E.Ü. Su Ürünleri Dergisi, 16(1–2):1–17.